

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 153/2019-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 56/2017, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10 To 42/2017 z 23. januára 2018 a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 70/2018 z 27. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. februára 2019 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 56/2017, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 To 42/2017 z 23. januára 2018 a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 70/2018 z 27. novembra 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola v zmysle čl. X ods. 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh“) s účinnosťou od 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmír Mamojka (predseda senátu), Martin Vernarský a Peter Straka (sudca spravodajca).

3. Z obsahu sťažnosti, no najmä z príloh, ktoré sťažovateľ dodatočne ústavnému súdu doručil podaním z 15. marca 2019, vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 5 T 56/2017 z 10. augusta 2017 uznaný vinným zo zločinu krádeže a z prečinu porušovania domovej slobody, keď sa nezisteným spôsobom vlámal do suterénu

rodinného domu v obci Spišské Bystré a ukradol alkohol, náradie, peňažnú hotovosť a ďalšie predmety, čím spôsobil poškodenému škodu krádežou v hodnote 2 151,34 € a škodu poškodením vetracieho okna v hodnote 30 €, pričom skutku sa dopustil, hoci bol v posledných 24 mesiacoch odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Čadca sp. zn. 3 T 98/2013 z 23. augusta 2013 za prečin krádeže a prečin porušovania domovej slobody.

Rozsudkom okresného súdu z 10. augusta 2017 bol sťažovateľovi uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 8 mesiacov a ďalšími výrokmi boli zrušené predchádzajúce výroky v iných trestných veciach sťažovateľa o uložení súhrnných trestov (Okresný súd Žiar nad Hronom sp. zn. 1 T 78/2012 a Okresný súd Čadca sp. zn. 1 T 5/2014).

4. Sťažovateľ sa podaním z 21. augusta 2017 odvolal proti výroku o treste, ktorý považoval za neprimeraný, napriek tomu, že sa práva odvolania vzdal, no tvrdil, že bol nesprávne poučený a poučeniu neporozumel. Prostredníctvom obhajcu sa sťažovateľ odvolal podaním z 25. augusta 2017 proti výroku o vine aj proti výroku o treste.

Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 10 To 42/2017 z 23. januára 2018 odvolanie sťažovateľa zamietol podľa § 316 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), keďže sťažovateľ podal odvolanie, hoci sa ho predtým výslovne vzdal, teda nemal oprávnenie preskúmať správnosť akéhokoľvek výroku rozsudku.

5. O podanom dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením sp. zn. 5 Tdo 70/2018 z 27. novembra 2018 tak, že ho odmietol podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku, keďže sťažovateľ síce proti odsudzujúcemu rozsudku podal odvolanie, ale predtým sa tohto práva výslovne vzdal a z toho dôvodu o ňom nemohlo a ani nebolo meritórne rozhodnuté, teda nesplnil jednu z podmienok dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

6. Vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu sťažovateľ uvádza, že počas hlavného pojednávania nesedel pri svojom ustanovenom obhajcovi, a teda nemal žiadnu reálnu možnosť sa s obhajcom radiť a došlo k porušeniu jeho základného práva na obhajobu. Zároveň namieta, že zo strany súdu došlo k účelovej manipulácii pri nahrávaní zvukového záznamu hlavného pojednávania v takom rozsahu, že zápisnica nekorešponduje so zvukovým záznamom. Sťažovateľ uvádza, že po prečítaní rozsudku nebol riadne a dostatočne poučený o práve na odvolanie, preto sa ho vzdal, ale len v dôsledku tohto nedostatočného poučenia a z dôvodu neefektívnej obhajoby zo strany obhajcu, keďže opakovane nemal reálnu možnosť porady so svojím obhajcom. Sťažovateľ uvádza, že z uvedených dôvodov je aj jeho vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku potrebné považovať za dôkaz získaný nezákonným spôsobom. Trest uložený odsudzujúcim rozsudkom okresného súdu považuje sťažovateľ za neprimerane prísny. Sťažovateľ ďalej namieta aj ďalšie pochybenia okresného súdu, ktorých sa vo svojom postupe dopustil, ako sú nedostatky zápisnice z hlavného pojednávania, ktorá nekorešponduje so zvukovým záznamom, nedostatky pri podpisovaní zápisnice z hlavného pojednávania, okresný súd sa nepresvedčil, či je obhajoba sťažovateľa v trestnom konaní účinná, a ignoroval požiadavky sťažovateľa na poradu s obhajcom.

7. Krajský súd, ktorý v trestnej veci sťažovateľa rozhodoval ako súd odvolací, mal podľa sťažovateľa porušiť oznamovaciu povinnosť súdu podľa § 369 ods. 1, 2 a 3 Trestného poriadku a § 396 ods. 4 Trestného poriadku, keď nepodal podnet ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) pre porušenie zákonov.

Najvyšší súd zas odmietnutím dovolania podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku porušil a poprel základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej takto nálezom rozhodol:

„1. Postupom a konaním OS Poprad boli porušené základné práva a slobody na spravodlivý súdny proces odsúdenému [REDAKOVANÉ], podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy SR, čl. 17 ods. 2 (vety prvej) (ďalej len Ústava SR), podľa čl. 50 ods. 3 v spojení aj s porušením práv Dohovoru podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c).

2. Postupom a uznesením Krajského súdu Prešov pod sp. zn. 10 To 42/2017 z 23.01.2018, bolo porušené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR, aj s porušením oznamovacej povinnosti súdu podľa § 369 ods. 1,2,3 Tr. por., aj § 396 ods. 4 Tr. por., nepodaním podnetu Ministrovi spravodlivosti pre porušenie zákonov...

3. Postupom a uznesením Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 5 Tdo 70/2018 zo dňa 27. novembra 2018, odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. d) Tr. por. Dovolací súd porušil a poprel základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

4. Okresnému súdu Poprad – ukladá:

- aby vo veci znovu konal a rozhodol*
- aby uhradil trovy právneho zastupovania pred Ústavným súdom tak, ako budú priznané rozhodnutím Ústavného súdu SR.“*

Sťažovateľ zároveň požiadal, aby mu ústavný súd v tomto konaní ustanovil advokáta.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie

ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

16. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy má obvinený právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.

20. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

21. Podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

22. Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 369 ods. 3 Trestného poriadku osoba oprávnená podať dovolanie proti niektorému výroku napadnutého rozhodnutia môže podať dovolanie aj preto, že taký výrok nebol urobený.

23. Podľa § 396 ods. 4 Trestného poriadku ak sa dozvie súd alebo iný štátny orgán o okolnosti, ktorá by mohla odôvodniť návrh na povolenie obnovy konania, je povinný oznámiť ju prokurátorovi. Ak ide o okolnosť, ktorá by mohla odôvodniť návrh na povolenie obnovy konania v prospech obvineného, je prokurátor povinný upovedomiť o nej bez odkladu obvineného, alebo ak to nie je možné, inú osobu oprávnenú na podanie návrhu, ak taký návrh nepodá sám.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

24. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu, práva na osobnú slobodu, práva na obhajobu a spravodlivé súdne konanie v konaní pred okresným súdom, kde podľa vlastných tvrdení z dôvodu neefektívnej obhajoby a na základe nesprávneho poučenia zo strany konajúceho súdu poskytol svoje vyhlásenie o vine a vzdal sa práva na odvolanie. Zo strany okresného súdu podľa sťažovateľa došlo k manipulácii so zvukovou nahrávkou hlavného pojednávania, ktorá nekorešponduje so zápisnicou, a zároveň tvrdí, že odsudzujúcim rozsudkom mal byť sťažovateľovi uložený neprimerane prísny trest.

25. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa sťažnosť vykazovala viaceré nedostatky obsahových náležitostí, avšak ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, keďže obsahovo bola sťažnosť do tej miery zrozumiteľná, aby umožnila ústavnému súdu realizovať ústavný prieskum (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

III.A K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety, čl. 46. ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 5 T 56/2017

26. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

27. Zo zápisnice z hlavného pojednávania, ktoré sa konalo na okresnom súde v trestnej veci sťažovateľa 10. augusta 2017, ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku predsedom senátu poučený o svojich právach a možnosti urobiť niektoré z vyhlásení, že je nevinný, že je vinný zo spáchania skutkov alebo že namiesto vyhlásenia, že je vinný, môže urobiť vyhlásenie, že nepopiera spáchanie

skutkov a že súd bude pre potreby ďalšieho konania a rozhodnutia považovať toto vyhlásenie za priznanie spáchania skutkov. Sťažovateľ podľa obsahu zápisnice vyhlásil, že poučeniu porozumel a požiadal o poradu s obhajcom, na čo predseda senátu vyhlásil opatrenie, ktorým umožnil sťažovateľovi poradu s obhajcom. Sťažovateľ bol poučený podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, že vyhlásenie, že je vinný zo spáchania skutku, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c). Sťažovateľ vyhlásil, že poučeniu rozumie a dobrovoľne sa k spáchaniu skutku priznal. Okresný súd vyhlásenie sťažovateľa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal a zároveň vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu, v akom sa sťažovateľ priznal zo spáchania skutku, sa nevykonajú a vykonajú sa len dôkazy súvisiace s výrokom o treste.

28. Zo zápisnice z hlavného pojednávania zároveň vyplýva, že po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku sa sťažovateľ výslovne vzdal práva podať odvolanie proti výroku o treste a nežiadal, aby odvolanie podávali iné oprávnené osoby.

29. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ aj po vyhlásení o svojej vine podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku mal k dispozícii účinný opravný prostriedok proti výroku o treste, ktorého sa však v súlade s ustanovením § 312 Trestného poriadku výslovne vzdal. Túto procesnú situáciu možno prirovnať k situácii, kedy by sťažovateľ účinný opravný prostriedok, ktorý mu priznáva zákon, nevyužil, a preto ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 56/2017 je potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

30. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že sťažovateľ napokon rozsudok okresného súdu z 10. augusta 2017 napadol odvolaním, avšak v tom čase (po vzdaní sa odvolania) už tento opravný prostriedok nemal k dispozícii.

III.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46. ods. 1 ústavy postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 10 To 42/2017 z 23. januára 2018

31. Napadnutým uznesením sp. zn. 10 To 42/2017 z 23. januára 2018 krajský súd rozhodol tak, že odvolanie sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu zamietol podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku, teda z dôvodu, že sťažovateľ sa vzdal práva odvolania.

32. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ nevyjadril konkrétne námietky. Z obsahu sťažnosti možno vyvodíť, že porušenie svojho práva na súdnu ochranu dáva sťažovateľ do súvislosti s neodstránením pochybení v postupe okresného súdu (neefektívna obhajoba a nedostatočné poučenie o možných dôsledkoch vzdania sa práva podať odvolanie) a s porušením oznamovacej povinnosti „*súdu podľa § 369 ods. 1, 2, 3 Tr. por., aj § 396 ods. 4 Tr. por., nepodaním podnetu Ministrovi spravodlivosti pre porušenie zákonov*“, ktorú však sťažovateľ bližšie nevysvetlil.

33. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane vyslovil názor (zdôrazňujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), podľa ktorého, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému uzneseniu) odvolacieho súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010).

34. Uvedená zásada sa premietla aj do novej právnej úpravy zákona o ústavnom súde, ktorý v poslednej vete ustanovenia § 124 uvádza, že ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

35. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť napríklad v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný oneskorene, neboli splnené podmienky dovolania podľa Trestného poriadku [§ 382 písm. d) Trestného poriadku], prípadne bol podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné [§ 382 písm. f) Trestného poriadku].

36. V zmysle už citovaného ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku je súdom prijaté vyhlásenie obžalovaného o vine neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

37. Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

38. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť aj na judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle ktorej „*Ustanovenie § 257 ods. 5 a ustanovenie § 334 ods. 4 TP nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (prvá veta) TP. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 TP), a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 TP), dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 TP].*

Obmedzenie uvedené v § 371 ods. 4 druhá veta TP sa týka len podnetu na dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa odseku 3 naposledy označeného ustanovenia a na prípad uvedený v predchádzajúcej vete nedopadá.“ (R 9/2017).

39. Z uvedeného teda vyplýva, že keď sťažovateľ nevyužil riadne svoje zákonné právo podať proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu odvolanie (výrok o vine z dôvodu súdom prijatého vyhlásenia o vine podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku nemožno napadnúť odvolaním a vo vzťahu k výroku o treste sa práva podať odvolanie vzdal) a nebolo o ňom rozhodnuté, nebolo možné zo strany sťažovateľa podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku napadnúť namietané uznesenie krajského súdu z 23. januára 2018 dovolaním.

40. Ako z už uvedenej právnej úpravy a judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, oprávneným subjektom na podanie dovolania v prípade odsudzujúceho rozsudku po súdom prijatom vyhlásení o vine podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku je len minister spravodlivosti na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby. V prípade sťažovateľa však minister spravodlivosti tento mimoriadny opravný prostriedok nepodal a z obsahu sťažnosti sťažovateľa ani nevyplývalo, že by podanie tohto opravného prostriedku sťažovateľ podnetom inicioval.

41. Inými slovami, sťažovateľ podal dovolanie proti namietanému uzneseniu krajského súdu, no v zmysle právnej úpravy Trestného poriadku nemal tento mimoriadny opravný prostriedok k dispozícii a nemožno ho v jeho prípade považovať za účinný prostriedok nápravy.

42. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (predtým § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov; teraz

§ 124 zákona o ústavnom súde) (m. m. II. ÚS 103/09, I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03). Nepripustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (IV. ÚS 163/2018).

43. Vzhľadom na uvedené nebolo možné v prípade sťažovateľa aplikovať právnu úpravu § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde a nebolo možné lehotu na podanie ústavnej sťažnosti počítat' od momentu doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, keďže v prípade sťažovateľa nešlo o účinný a riadne uplatnený prostriedok nápravy. Namietané uznesenie krajského súdu sp. zn. 10 To 42/2017 z 23. januára 2018, ako vyplýva z príloh k sťažnosti (doplnenie dovolania odsúdeného [REDAKOVANÉ] zo 6. septembra 2018), nadobudlo právoplatnosť 23. januára 2018. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súde doručená 22. februára 2019, teda celkom zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty dvoch mesiacov.

44. Ústavný súd preto dospel k záveru, že túto časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

45. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že krajský súd sa v uznesení sp. zn. 10 To 42/2017 z 23. januára 2018 vysporiadal aj s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa porušenia jeho práva na obhajobu, ktoré mali spočívať v nesprávnom poučení sťažovateľa o vzdaní sa odvolania proti výroku o treste. Námietky, ktoré sťažovateľ uplatňoval pred krajským súdom, sú obdobnej povahy ako tie, ktoré podáva v ústavnej sťažnosti. Vo vzťahu k týmto námietkam krajský súd preskúmal obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní, z ktorej zistil, že rozsudok bol vyhlásený v prítomnosti sťažovateľa, jeho obhajcu a okresného prokurátora. Po vyhlásení rozsudku poučil okresný súd sťažovateľa o opravnom prostriedku vrátane poučenia o práve podať odvolanie len proti výroku o treste z dôvodu prijatia jeho

vyhlásenia o vine súdom. Po tomto obžalovaný výslovne vyhlásil, že sa práva podať opravný prostriedok vzdáva a že nežiada, aby odvolanie podávali iné oprávnené osoby. Krajský súd si pre overenie týchto tvrdení prehral aj zvukovú nahrávku z hlavného pojednávania a zistil, že sťažovateľ (obžalovaný) za prítomnosti svojho obhajcu bol súdom správne poučený o práve podať odvolanie proti výroku o treste. Z nahrávky vyplýva, že zo strany súdu bolo zistené, že sťažovateľ rozsudku, odôvodneniu a poučeniu porozumel a následne sa odvolania proti výroku o treste vzdal.

III.C K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46. ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 70/2018 z 27. novembra 2018

46. Namietaným uznesením sp. zn. 5 Tdo 70/2018 z 27. novembra 2018 najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku, keďže sťažovateľ síce proti odsudzujúcemu rozsudku podal odvolanie, ale predtým sa tohto práva výslovne vzdal a z toho dôvodu o ňom nemohlo a ani nebolo meritórne rozhodnuté, a preto nesplnil jednu z podmienok dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

47. V zmysle už citovaného ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku je súdom prijaté vyhlásenie obžalovaného o vine neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ako však tiež vyplýva z právnej úpravy už citovaného § 372 ods. 1 Trestného poriadku a judikatúry najvyššieho súdu (R 9/2017) proti odsudzujúcemu rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku), dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to len na základe podnetu obvineného alebo inej oprávnenej osoby.

48. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol, keďže nespĺňalo jednu zo základných podmienok dovolania, teda sťažovateľ (oprávnená osoba) síce podal proti odsudzujúcemu rozsudku opravný prostriedok, ale predtým sa práva podať odvolanie výslovne vzdal, a preto o ňom nebolo rozhodnuté. Tento právny záver a odôvodnenie

namietaného uznesenia najvyššieho súdu nepovažuje ústavný súd za arbitrárne alebo také, ktoré by vybočovalo z ústavnoprávnych medzí, a teda by bolo spôsobilé porušiť sťažovateľom označené základné práva a slobody. K predmetnému právnemu záveru možno dospieť aplikáciou a výkladom príslušného ustanovenia Trestného poriadku.

49. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

50. Ústavný súd preto dospel k záveru, že túto časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal postup najvyššieho súdu a jeho uznesenie z 27. novembra 2018, je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.D K žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

51. Z ustanovenia § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že sťažovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú jeho majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Všetky tri uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne. Ak po preskúmaní obsahu sťažnosti dospeje ústavný súd k záveru, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu, sťažnosť nie je prípustná, je podaná oneskorene alebo zistí, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti a nie je splnený jeden z predpokladov na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. V takom prípade nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť.

52. Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, vo veci sťažovateľa nie je splnená jedna z podmienok upravená v ustanovení § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Po preskúmaní sťažnostných námietok sťažovateľa dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť (z dôvodu neprípustnosti, z dôvodu oneskorenosti a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti), a teda v prípade sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti a ústavný súd uzatvára, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

53. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

54. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e: Proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu